

دفترچه پاسخ ✓

سال دهم انسانی

۱۵ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

طراحان:

عربی، (بان قرآن (۱)	حسین رضایی، فاطمه منصورخاکی، درویشعلی ابراهیمی، مجید همایی، اسماعیل یونس پور
ریاضی و آمار (۱)	شهرام آموزگار، محمد بحیرایی، هاشم زمانیان، محمد گودرزی، مهدی تک
اقتصاد	احسان عالی‌نژاد، سارا معصوم‌زاده، فاطمه صفری، سارا شریفی
علوم و فنون ادبی (۱)	سعید جعفری، ابراهیم رضایی‌مقدم، پرگل رحیمی، محسن فدایی
تاریخ (۱) ایران و جهان باستان	علی محمد کریمی، محدثه صفاری، حبیبه محبی
مطالعات ایران	علی محمد کریمی، محدثه صفاری، حبیبه محبی
ماده‌شناسی (۱)	فروغ نجمی تیموریان، بهروز یحیی، حبیبه محبی، سید محمد مدنی دینانی، آزاده میرزایی
منطق	مهسا عفتی، نیما جواهری، فرهاد علی‌نژاد، کیمیا طهماسبی

گزینه‌گران و ویراستاران:

نام درس	مسئول درس	گزینه‌گر	ویراستار استاد	ویراستار دانشجو	مسئول درس‌های مستندسازی
عربی، (بان قرآن (۱)	فاطمه منصورخاکی	فاطمه منصورخاکی	درویشعلی ابراهیمی	امیرحسین کماتی	لیلا ایزدی
ریاضی و آمار (۱)	حمید زرین‌کفش	حمید زرین‌کفش	محمد بحیرایی، احسان غنی‌زاده	_____	سمیه اسکندری
اقتصاد	آفرین ساجدی	آفرین ساجدی	_____	_____	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی (۱)	پرگل رحیمی	پرگل رحیمی	الهام محمدی	_____	الناز معتمدی
تاریخ (۱) ایران و جهان باستان	محدثه صفاری	محدثه صفاری	بهروز یحیی	_____	فاطمه فوقانی
مطالعات ایران	حبیبه محبی	حبیبه محبی	_____	سوکند بیگلری	زهره قموشی
ماده‌شناسی (۱)	مهسا عفتی	مهسا عفتی	_____	فرهاد علی‌نژاد	
منطق	مهسا عفتی	مهسا عفتی			

مدیر گروه	فاطمه منصورخاکی
مسئول دفترچه	فاطمه رئیس‌زیدی
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهره تاجیک
نظارت چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

عربی، زبان قرآن (۱)

۱- گزینه «۳»

(مسین رضایی)

«كنت أنتظرُ»: منتظر بودم / «الحافلة»: اتوبوس / «في المحطة»: در ایستگاه / «استغرق وقتاً طويلاً»: وقتی طولانی گرفت / «هذا الأمر»: این کار / «وصلتُ»: رسیدم / «إلى البيت»: به خانه / «متأخراً»: دیر

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ایستگاه اتوبوس» و «برگشتم» نادرست‌اند.

گزینه «۲»: «منتظر هستم» و «از من» نادرست‌اند.

گزینه «۴»: «ایستگاه اتوبوس»، «منتظر هستم»، «می‌گیرد» و «می‌رسم» نادرست‌اند.

(ترجمه)

۲- گزینه «۳»

(فاطمه منصورتاکی)

«عزم الغواص»: غواص تصمیم گرفت / «أن يُنقذَ»: که نجات دهد / «الطفلُ»: کودک را / «من الغرق»: از غرق شدن / «بسرعة»: با سرعت / «يُوصِله»: او را برساند / «إلى الشاطئ»: به ساحل / «عند والدته»: نزد مادرش / «شكرت»: سپاسگزاری کرد، تشکر کرد / «الأم»: مادر / «مُنقذه»: نجات‌دهنده‌اش

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «تصميم غواص»، «بود» و «این که» نادرست‌اند.

گزینه «۲»: «با سرعت» در جای درست ترجمه نشده است و «نجات‌دهنده» نیز نادرست‌اند.

گزینه «۴»: «تصميم غواص»، «بود»، «پس» و «رساند و» نادرست‌اند.

(ترجمه)

۳- گزینه «۴»

(فاطمه منصورتاکی)

«الطريقُ» کلمه جمع به معنای «راه‌ها» است.

(ترجمه)

۴- گزینه «۲»

(فاطمه منصورتاکی)

ترجمه عبارت سؤال: «روزگار دو روز است؛ روزی به سود تو و روزی به زیان تو!» این حدیث به یکسان نبودن اوضاع و احوال روزگار اشاره دارد که در گزینه «۲» نیز این مفهوم دریافت می‌شود.

(مفهوم)

۵- گزینه «۲»

(مسین رضایی)

در گزینه «۲» هیچ کلمه متضادی به کار نرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «يُفتَحُ: باز می‌شود» با «يُغْلَقُ: بسته می‌شود» متضاد هستند.

گزینه «۳»: «ضَحِك: خندید» با «بُكِيَ: گریه کرد» متضاد هستند.

گزینه «۴»: «بُشِر: شادی» با «حُزن: غم» متضاد هستند.

(متضاد و مترادف)

۶- گزینه «۲»

(درویشعلی ابراهیمی)

هر دو فعل به کار رفته در گزینه «۲» مضارع معلوم هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «قُتِلَ» فعل ماضی مجهول است.

گزینه «۳»: «يُسْتَخْرَجُ» فعل مضارع مجهول است.

گزینه «۴»: «يُنْقَلُ» فعل مضارع مجهول است.

(فعل معلوم و مجهول)

۷- گزینه «۲»

(درویشعلی ابراهیمی)

در این گزینه فعل مجهول نداریم که نیاز به نایب فاعل داشته باشیم. فعل «كُتِبَ» فعل ماضی معلوم است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «الإنسانُ» نایب فاعل برای فعل مجهول «خُلِقَ» است.

گزینه «۳»: «الصدقُ» نایب فاعل برای فعل مجهول «يُعرفُ» است.

گزینه «۴»: «الشهيدُ» نایب فاعل برای فعل مجهول «يُرزقُ» است.

(فعل معلوم و مجهول)

۸- گزینه «۱»

(اسماعیل یونس‌پور)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «نقلُ» اسم است و نقش آن مبتدا است.

گزینه «۳»: «مع» حرف جر نیست و نقش «مسؤول» مضاف‌الیه است.

گزینه «۴»: «عَرَفَ» فعل معلوم است و «الإنسانُ» فاعل آن است.

(محل اعرابی)

۹- گزینه «۳»

(مبیر همایی)

در گزینه «۳»، «لَ» حرف جازه نیست، بلکه برای تأکید است. حرف جر اسم بعد از خود را مجرور می‌کند.

(صروف هر)

۱۰- گزینه «۴»

(مبیر همایی)

در گزینه «۴» حرف جر «ب» به معنای «در» است.

ترجمه کامل عبارت: «ساحل منطقه‌ای خشکی (صحرائی) در کنار دریاها و اقیانوس‌ها است!»

ترجمه سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: خداوند برای شما آسانی را می‌خواهد.

گزینه «۲»: از بازار صندوق یا (به همراه) کلیدش را خریدم!

گزینه «۳»: سال گذشته به وسیله ماشین به شیراز سفر کردم!

(معنای صروف هر)

۱۱- گزینه ۳»

(کتاب جامع)

«من عجائب الخلق»: از شگفتی‌های آفرینش / «الذی»: که / «قرأ»: می‌خوانیم، مطالعه می‌کنیم / «قصاً»: داستان‌هایی، جمع «قصّة» / «رائعة»: جالب / «جداً»: خیلی، بسیار / «خوله»: درباره‌اش

(ترجمه)

۱۲- گزینه ۱»

(کتاب جامع)

«ثرواتها الكثيرة» ← ثروت‌های بسیارش

(ترجمه)

۱۳- گزینه ۲»

(کتاب جامع)

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه ۱: «حفره‌ای که آب یا نفت از آن خارج می‌شود.» ← چاه
گزینه ۲: «ماده‌ای مانند بنزین و نفت و گاز» ← پلاستیک (نادرست) ← صحیح آن: زیت (روغن)

گزینه ۳: «محافظت از اشیاء» ← نگهداری

گزینه ۴: «مکانی روی (در) ساحل دریا که کشتی‌ها کنار آن مشاهده می‌شوند» ← بندر (مفهوم)

■ ترجمه متن درک مطلب:

خداوند انسان را آفریده و زیبایی و زینت را در طبیعت برای او قرار داده و او را به بهره‌بردن از آن فرمان داده است. این زمین و آنچه که از گیاهان از آن بیرون آورده می‌شوند و این رودخانه‌ها و آنچه که از آب‌ها حمل می‌کنند، همگی رزقی برای بندگان هستند تا از آن برای ساختن جامعه‌ای خوشبخت براساس حق و عدالت بهره‌مند شوند.

پس امت اسلامی از خوبی‌ها و پاک‌ها محروم نیست؛ بلکه موظف به بهره‌بردن و استفاده کردن از آن است، «بگو چه کسی زینت خدا را که برای بندگان خود خارج کرده، حرام کرده است؟» چرا که آن‌ها سلامت امت و خوشبختی‌اش را تضمین می‌کنند!

۱۴- گزینه ۳»

(کتاب جامع)

بر اساس متن، انسان مؤمن برای ساختن جامعه‌ای خوشبخت از پاک‌ها استفاده می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «انسان مؤمن همان کسی است که همه آن‌چه را که در دست‌اش است، انفاق می‌کند!» براساس متن نادرست است.

گزینه ۲: «بر انسان واجب است که نعمت‌های خدا را بر خودش تحریم کند!» بر اساس متن نادرست است.

گزینه ۴: «استفاده از نعمت‌ها، امت اسلامی را از خوشبختی دور می‌کند!» بر اساس متن نادرست است.

(درک مطلب)

۱۵- گزینه ۴»

(کتاب جامع)

گزینه ۴: «تحریم نعمت‌ها بر انسان، باعث خوشبختی امت می‌شود!» بر اساس متن، نادرست است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «خداوند آسمان و زمین را برای خدمت به انسان مسخر کرد!» صحیح است.

گزینه ۲: «انسان به بهره‌بردن از پاک‌ها مکلف است!» صحیح است.

گزینه ۳: «امت خوشبخت همان (امتی) است که از نعمت‌های الهی استفاده می‌کند!» صحیح است.

(درک مطلب)

۱۶- گزینه ۲»

(کتاب جامع)

حرکت‌گذاری کامل عبارت به این شکل است:

«قَدْ خَلَقَ اللَّهُ الْإِنْسَانَ وَ جَعَلَ لَهُ الْجَمَالَ وَ الزَّيْنَةَ فِي الطَّبِيعَةِ!»

(ضبط حرکات)

۱۷- گزینه ۳»

(کتاب جامع)

«حَرَّمَ»: فعل ماضٍ، للغائب (مفرد مذکر غائب)، مزید ثلاثیّ بزيادة حرف واحد، مصدره «تَحْرِیم»، متعدّ، معلوم، مبنیّ است.

(تفلیل صرفی)

۱۸- گزینه ۴»

(کتاب جامع)

«تَضَمَّنَ»: فعل مضارع، مفرد مؤنث غائب (للفائبة)، ثلاثی مجرد، متعدّی و معرب است.

(تفلیل صرفی)

۱۹- گزینه ۴»

(کتاب جامع)

فعل «لا يَصْدُقُ» مضارع مجهول و ثلاثی مزید از باب «تفعیل» است. (فعل «يُحْيِرُ» مضارع ثلاثی مزید معلوم است.)

در گزینه‌های دیگر فعل‌های «شَهِدَ، تَكْتَبَ و صُنِعَ»، ثلاثی مجرد مجهول‌اند.

(فعل معلوم و مجهول)

۲۰- گزینه ۱»

(کتاب جامع)

در این گزینه، «من الحيوانات» جار و مجرور و «اللبونة» صفت برای مجرور به حرف جر (الحيوانات) است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «بِمَدَارَةِ» جار و مجرور و «الناس» مضاف‌الیه است.

گزینه ۳: «فِي غَرَفَةٍ» جار و مجرور و «الضيوف» مضاف‌الیه است.

گزینه ۴: «إِلَى مَكَانٍ» جار و مجرور و «سقوط» مضاف‌الیه است.

(جار و مجرور)

ریاضی و آمار (۱)

۲۱- گزینه «۲»

(هاشم زمانیان)

زمانی که در بین داده‌ها یک یا چند داده پرت داریم بهتر است از معیار گرایش به مرکز میانه استفاده کنیم، زیرا داده پرت در آن اثر کمتری نسبت به میانگین دارد، زیرا داده پرت معیار گرایش به مرکز میانگین را خیلی تغییر می‌دهد. هم‌چنین در معیارهای پراکندگی، می‌بایست از دامنه میان چارکی استفاده کنیم، زیرا داده پرت انحراف معیار را نیز تحت تأثیر تغییر زیادی قرار می‌دهد در حالی که بر روی دامنه میان چارکی اثر کمتری دارد.

(معیارهای پراکندگی، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۸)

۲۲- گزینه «۳»

(شهرام آموزگار)

با توجه به نمودار ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ می‌نویسیم:

۱۱، ۱۳، ۱۳، ۱۴، ۱۴، ۱۴، ۱۷، ۱۷، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۲، ۲۲، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۴، ۲۵

تعداد داده‌ها فرد است، لذا میانه یا چارک دوم برابر داده وسط یعنی داده دهم است:

$$Q_2 = 20$$

حال چارک اول و سوم به ترتیب برابر میانه داده‌های قبل و بعد از میانه یا چارک دوم است که در این مسئله چارک اول برابر داده پنجم یعنی $Q_1 = 14$ و چارک سوم برابر داده پانزدهم $Q_3 = 22$ است.

(معیارهای پراکندگی، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۸)

۲۳- گزینه «۳»

(هاشم زمانیان)

برای یافتن دامنه میان چارکی ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم و چارک‌ها را می‌یابیم:

۹ / ۷، ۱۳ / ۹، ۱۴ / ۶، ۱۵ / ۱، ۱۶ / ۲، ۱۷ / ۹، ۱۸ / ۲، ۱۸ / ۷، ۱۹ / ۴، ۲۰ / ۸

تعداد داده‌ها زوج است که میانه برابر میانگین دو داده وسطی یعنی میانگین داده پنجم و ششم است:

$$Q_2 = \frac{16/2 + 17/9}{2} = \frac{34/2}{2} = 17/1$$

$$Q_1 = 14/6 \quad Q_3 = 18/7$$

$$\Rightarrow IQR = Q_3 - Q_1 = 18/7 - 14/6 = 4/1$$

دامنه تغییرات برابر اختلاف بیشترین و کمترین داده است:

$$\text{دامنه تغییرات} = 20/8 - 9/7 = 11/1$$

(معیارهای پراکندگی، صفحه‌های ۹۳ تا ۹۸)

۲۴- گزینه «۲»

(مهمد کورری)

برای به دست آوردن درصد فراوانی هر گروه خونی، کافی است زاویه مرکزی مربوط به نمودار دایره‌ای را به 360° تقسیم و سپس در عدد ۱۰۰ ضرب کنیم، ابتدا می‌بایست زاویه مرکزی گروه خونی O را بیابیم، داریم:

$$\alpha_A + \alpha_B + \alpha_{AB} + \alpha_O = 360^\circ \Rightarrow 108^\circ + 102^\circ + 96^\circ + \alpha_O = 360^\circ \Rightarrow \alpha_O = 54^\circ$$

حال درصد فراوانی هر گروه برابر است با:

$$\alpha_A = \frac{108^\circ}{360^\circ} \times 100 = 30$$

$$\alpha_B = \frac{102^\circ}{360^\circ} \times 100 = 28/33$$

$$\alpha_O = \frac{54^\circ}{360^\circ} \times 100 = 15$$

$$\alpha_{AB} = \frac{96^\circ}{360^\circ} \times 100 = 26/67$$

با توجه به گزینه‌ها، نمودار میله‌ای گزینه «۲» صحیح است.

(نمودارهای یک متغیره، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۴)

۲۵- گزینه «۱»

(مهمد کورری)

با توجه به رابطه زاویه مرکزی در نمودار دایره‌ای داریم:

$$\alpha_i = \frac{n_i}{n_t} \times 360^\circ$$

$$\Rightarrow \alpha_2 = \frac{n_2}{n_t} \times 360^\circ \xrightarrow{\alpha_2 = 60^\circ} 60^\circ = \frac{n_2}{n_t} \times 360^\circ \Rightarrow n_t = 6n_2$$

حال اگر فراوانی دسته دوم را چهار برابر کنیم یعنی: $n'_2 = n_2 + 3n_2 = 4n_2$

حقیقت، به اندازه سه برابر مقدار اولیه به آن اضافه کرده‌ایم، در این حالت داریم:

$$n'_t = 6n_2 + 3n_2 = 9n_2$$

$$\alpha'_2 = \frac{n'_2}{n'_t} \times 360^\circ = \frac{4n_2}{9n_2} \times 360^\circ = 160^\circ$$

در حقیقت، تغییر زاویه دسته دوم برابر است با:

$$\alpha'_2 - \alpha_2 = 160^\circ - 60^\circ = 100^\circ$$

(نمودارهای یک متغیره، صفحه ۱۰۲)

۲۶- گزینه «۴»

(شماره آموزگار)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم، داریم:

$$10, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 25, 27, 31, 32, 34, 41, 43$$

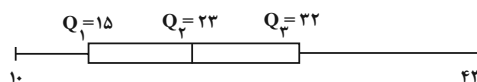
تعداد داده‌ها فرد است، لذا میانه برابر داده وسطی یعنی داده هشتم که در این جا

$$Q_2 = 23$$

چارک اول و سوم به ترتیب میانه قبل از چارک دوم و بعد از آن هستند که در این

مسئله، چارک اول داده چهارم $Q_1 = 15$ و چارک سوم داده دوازدهم $Q_3 = 32$

است. حال با مشخص شدن چارک‌ها، نمودار جعبه‌ای را رسم می‌کنیم:

با توجه به گزینه‌ها، درمی‌یابیم که نمودار جعبه‌ای گزینه «۴» صحیح است.

(نمودارهای یک متغیره، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۹)

۲۷- گزینه «۲»

(معمد بهیرایی)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم، داریم:

$$7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21$$

تعداد داده‌ها فرد است لذا میانه یا چارک دوم برابر داده وسط که در این مسئله داده

$$Q_2 = 13$$

هفتم است.

چارک اول و چارک سوم به ترتیب میانه داده‌های قبل و بعد از میانه است که

به ترتیب برابر میانگین داده‌های سوم و چهارم و میانگین داده‌های دهم و یازدهم

می‌باشند:

$$Q_1 = \frac{10+11}{2} = \frac{21}{2} = 10.5$$

$$Q_3 = \frac{17+18}{2} = \frac{35}{2} = 17.5$$

حال با توجه به چارک‌های اول و سوم درمی‌یابیم که داده‌های داخل جعبه عبارتند از:

$$11, 12, 13, 14, 16, 17, 18$$

$$\bar{x} = \frac{11+12+13+14+16+17+18}{7} = \frac{94}{7} = 14$$

(نمودارهای یک متغیره، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۰۹)

۲۸- گزینه «۴»

(معمد تک)

در نمودار جعبه‌ای، متغیر سوم را با مساحت دایره‌ها نشان می‌دهیم، لذا متغیر سوم

متناسب با مساحت دایره‌هاست و مقادیر متغیر سوم نمی‌تواند منفی یا صفر باشد

یعنی فقط مقادیر مثبت را می‌پذیرند.

(نمودارهای چند متغیره، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

۲۹- گزینه «۳»

(معمد بهیرایی)

متغیر سوم در نمودار دایره‌ای متناسب با مساحت دایره‌هاست که در این مسئله

متغیر سوم x_3 است.

$$\frac{x_3 C}{x_3 A} = \frac{S_C}{S_A} \rightarrow \frac{S = \pi R^2}{x_3 C = \Delta, x_3 A = 0.2} \rightarrow \frac{\Delta}{0.2} = \frac{\pi R_C^2}{\pi R_A^2} \Rightarrow \left(\frac{R_C}{R_A}\right)^2 = 25$$

$$\Rightarrow \frac{R_C}{R_A} = 5$$

(نمودارهای چند متغیره، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

۳۰- گزینه «۱»

(معمد گودرز)

با توجه به نمودار و اندازه شعاع‌های دایره‌ها درمی‌یابیم که شعاع دایره C از بقیه

کمتر است، لذا مساحت آن نیز کمتر خواهد بود، حال اگر درآمد شخص C را S_C در نظر بگیریم، درآمد اشخاص A و B بر حسب S_C برابر است با:

$$\frac{S_A}{S_C} = \left(\frac{r_A}{r_C}\right)^2 \rightarrow \frac{r_A = 4}{r_C = \sqrt{3}} \rightarrow \frac{S_A}{S_C} = \left(\frac{4}{\sqrt{3}}\right)^2 = \frac{16}{3} \Rightarrow S_A = \frac{16}{3} S_C$$

$$\frac{S_B}{S_C} = \left(\frac{r_B}{r_C}\right)^2 \rightarrow \frac{r_B = 2}{r_C = \sqrt{3}} \rightarrow \frac{S_B}{S_C} = \left(\frac{2}{\sqrt{3}}\right)^2 = \frac{4}{3} \Rightarrow S_B = \frac{4}{3} S_C$$

حال میانگین درآمد افراد برابر است با:

$$\bar{S} = \frac{S_A + S_B + S_C}{3} = \frac{\frac{16}{3} S_C + \frac{4}{3} S_C + S_C}{3} = \frac{23}{9} S_C \rightarrow \bar{S} = 11/5$$

$$\frac{23}{9} S_C = 11/5 \Rightarrow S_C = 4/5$$

حال با یافتن S_C ، به ترتیب S_B و S_A برابرند با:

$$S_A = \frac{16}{3} \times 4/5 = 24/5, \quad S_B = \frac{4}{3} \times 4/5 = 6/5$$

پس درآمد شخص A، برابر ۲۴ میلیون تومان است.

(نمودارهای چند متغیره، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۳)

اقتصاد

۳۱- گزینه «۴»

(فاطمه صغری)

الف) یک منشأ رشد اقتصادی افزایش در منابع است؛ برای مثال، اگر جمعیت در طول زمان رشد کند، به‌طور کلی عرضه نیروی کار هم افزایش می‌یابد. سرمایه‌های فیزیکی کشور می‌تواند با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش یابد. سرمایه انسانی با آموزش افزایش می‌یابد. با منابع در دسترس بیشتر، یک کشور می‌تواند کالا و خدمات بیش‌تری تولید کند.

ب) کار بدون دستمزد، کالاهای قاچاق و خرید و فروش کالاهای دست دوم در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند. (رد گزینه «۳»)

نکته مهم درسی:

تولید ناخالص داخلی، تولیداتی را که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود، اندازه می‌گیرد؛ صرف نظر از اینکه چه شهروندی آن را تولید کرده است.

ج) نزدیک شدن سهم دهک اول از کل درآمد کشور به سهم دهک دهم (توزیع عادلانه درآمد) و افزایش میزان امید به زندگی در بدو تولد مربوط به پیشرفت اقتصادی است.

(رشر و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۰، ۱۲۱ و ۱۲۶)

۳۲- گزینه «۴»

(فاطمه صغری)

+ (قیمت کالای A در سال پایه «تعداد کالای A در سال ۹۹» = تولید ناخالص واقعی سال ۹۹)
(قیمت کالای B در سال پایه «تعداد کالای B در سال ۹۹»)

$$۹۹ = (۶۰۰ \times ۱۷۰۰) + (۵۰۰ \times ۸۰۰) = ۱,۴۲۰,۰۰۰$$

$$+ (قیمت کالای B در سال ۹۹ \times \text{تعداد کالای B در سال ۹۹}) = \text{تولید ناخالص اسمی سال ۹۹}$$

$$(\text{قیمت کالای A در سال ۹۹} \times \text{تعداد کالای A در سال ۹۹})$$

$$۹۹ = (۶۰۰ \times ۲۱۰۰) + (۵۰۰ \times ۹۰۰) = ۱,۷۱۰,۰۰۰$$

$$۹۸ = (۴۰۰ \times ۱۷۰۰) + (۳۷۰ \times ۸۰۰) = ۹۷۶,۰۰۰$$

$$\times ۱۰۰ = \frac{\text{GDP اسمی سال ۹۹} - \text{GDP اسمی سال ۹۸}}{\text{GDP اسمی سال ۹۸}} \times ۱۰۰$$

$$۷۵ \approx \frac{۱,۷۱۰,۰۰۰ - ۹۷۶,۰۰۰}{۹۷۶,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \text{نرخ رشد تولید اسمی سال ۹۹}$$

(رشر و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

۳۳- گزینه «۳»

(فاطمه صغری)

$$\frac{۲۲}{۵} = ۴ \div ۴ = \text{شاخص دهک کشور آرژانتین}$$

$$\frac{۱۸}{۲} = ۹ = \text{شاخص دهک کشور روسیه}$$

$$\frac{۳۲}{۸} = ۴ = \text{شاخص دهک کشور چین}$$

$$\frac{۲۴}{۳} = ۸ \div ۱۶ = \text{شاخص دهک کشور کانادا}$$

هرچه شاخص توزیع درآمد کم‌تر باشد، توزیع درآمد عادلانه‌تر است؛ بنابراین ترتیب کشورها از نظر توزیع عادلانه درآمد به‌صورت چین، آرژانتین، کانادا و روسیه است.

(رشر و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۳۴- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: دخل یا کسب درآمد، شامل فعالیت‌هایی می‌شود که بیشتر افراد برای درآمدزایی و پول درآوردن انجام می‌دهند.

گزینه «۲»: حفظ و رشد درآمد شامل فعالیت‌هایی نظیر پس‌انداز و سرمایه‌گذاری است.

گزینه «۴»: خمس و زکات هر دو از واجبات مالی اسلام هستند.

(بورجه‌بندی، صفحه‌های ۱۲۹، ۱۳۳ و ۱۳۸)

۳۵- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

$$\frac{۸}{۵۵} = ۰/۱۴۵ + ۰/۲۵ + ۰/۲ + ۰/۱۵ + ۰/۱۵ + ۰/۵ = \text{مجموع مخارج فرد}$$

$$\frac{۲۵}{۴۵} = ۰/۵۵ - ۰/۳۴ = \text{میلیون تومان پس‌انداز فرد}$$

ب) این فرد برای خدمات بیشتر از سایر مخارج خود، هزینه کرده است.

(ج)

$$\frac{۸}{۳۴} \times ۱۰۰ \approx ۲۵/۱۴ = \text{درصد خرج از بودجه}$$

(بورجه‌بندی، صفحه‌های ۱۳۳ تا ۱۳۶)

۳۶- گزینه «۴»

(سارا معصوم زاده)

چهار مرحله بودجه‌بندی:

۱- مشخص کردن و نوشتن درآمدها به صورت ماهیانه از هر منبعی که هستند.

۲- فهرست هزینه‌های ثابت و متغیر به صورت ماهیانه

۳- مقایسه مجموع درآمدها و هزینه‌ها به صورت ماهیانه

۴- کم کردن مخارج غیرضروری یا در نظر آوردن فرصت‌های فراموش شده در صورت

بیش‌تر بودن هزینه از درآمد

(بوردپه‌بندی، صفحه ۱۳۷)

۳۷- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

مانده سالانه $= \frac{1}{5} \times$ میزان خمس پرداخت شده \Rightarrow میزان خمس پرداخت شده $5 \times$ مانده سالانه \Rightarrow تومان $5 \times 1,470,000 = 7,350,000$ مانده سالانه

پس‌انداز یا مانده سالانه + هزینه‌های سالانه = درآمد سالانه

تومان $7,350,000 + 65,300,000 = 72,650,000$ میلیون تومان $72 / 650$

(بوردپه‌بندی، صفحه‌های ۱۳۳ تا ۱۳۸)

۳۸- گزینه «۱»

(امسان عالی‌نژاد)

الف) مفهوم اتلاف به معنای دور ریختن و هدر دادن منابع است. اسراف مفهومی

عام‌تر از اتلاف است. عدم رعایت اولویت در به‌کارگیری سرمایه‌های شخصی و ملی از

موارد اسراف است.

ب) فائو سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد است.

ج) مصرف مسئولانه مصرفی است که اجازه می‌دهد، چرخه تبدیل و تغییرات طبیعی

همواره ادامه پیدا کند و متوقف نشود. (فقط گزینه «۴» از مصادیق مصرف مسئولانه

نیست.)

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۴۸ و ۱۴۹)

۳۹- گزینه «۲»

(سارا معصوم زاده)

برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیش‌تری به خرید هوشمندانه وجود دارد.

(تصمیم‌گیری در مخارج، صفحه‌های ۱۴۳ و ۱۴۴)

۴۰- گزینه «۱»

(امسان عالی‌نژاد)

بررسی مورد نادرست:

ب) خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است. این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام

کارهای سرگرم‌کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید.

(تصمیم‌گیری در مخارج، صفحه‌های ۱۴۴، ۱۴۶، ۱۴۸ و ۱۴۹)

علوم و فنون ادبی (۱)

۴۱- گزینه ۱

(سعید پعفری)

الف) قافیه «۲»: گوهر، مظهر / قافیه «۱»: حق آفرین (۱- حق آفریده ۲- درود)

ب) قافیه «۲»: امانت، خدمت / قافیه «۱»: وفا، قضا

پ) قافیه «۲»: تا، با / قافیه «۱»: دامن، من

ت) قافیه «۲»: ندارد / قافیه «۱»: زیردست، دست

(قافیه، صفحه ۹۱)

۴۲- گزینه ۱

(سعید پعفری)

الف) بد / خود: قاعده ۲

ب) تو راست / هواست (تو را؛ هوا): قاعده ۱

پ) بشنو / بگرو: قاعده ۲

ت) خرّمی / زمی (خرّم؛ زم): قاعده ۲

ث) نیکنامی‌هاست / شادکامی‌هاست (نیکنام، شادکام): قاعده ۲

(قافیه، صفحه ۹۰)

۴۳- گزینه ۲

(سعید پعفری)

زادن / گشودن (زاد، گشود)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سخنی / سیم تنی

گزینه «۳»: بگزینی / مسکینی

گزینه «۴»: سَحْن / سَحْن

(قافیه، صفحه ۸۹)

۴۴- گزینه ۳

(ابراهیم رضایی‌مقدم)

قافیه درونی در بیت سوم «قلّاش، پرخاش و فاش» است و بر طبق قاعده ۲، اما حروف

الحاقی (تبصره) ندارد.

قافیه درونی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یابمی، برتابمی، خوابمی - حروف قافیه: ابمی

حروف اصلی: اب / حروف الحاقی: می

گزینه «۲»: جهانی، جانی، نشانی - حروف قافیه: انی

حروف اصلی: ان / حرف الحاقی: ی

گزینه «۴»: روپوش‌ها، جوش‌ها، نوش‌ها - حروف قافیه: وش‌ها

حروف اصلی: وش / حروف الحاقی: ها

(قافیه، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۴۵- گزینه ۲

(ابراهیم رضایی‌مقدم)

واژه‌های «تیکخوی، آرزوی» در بیت «ج» و «روا - جدا» در بیت «د» و «دعایی، جایی»

در بیت «ه» قافیه‌اند و از قاعده ۱ پیروی می‌کنند. اما واژه‌های «تیزرو، نو» در بیت

«الف» و «کردار، بیدار» در بیت «ب» بر طبق قاعده ۲ قافیه هستند.

(قافیه، صفحه ۹۰)

۴۶- گزینه ۱

(مفسر فدایی)

در همه ابیات «جناس» وجود دارد.

تشریح ابیات به ترتیب:

بیت الف: «ما» و «شما» جناس ناقص افزایشی

بیت ب: «است و دست» جناس ناقص اختلافی

بیت ج: «موی و روی» جناس ناقص اختلافی (ت در رویت ضمیر پیوسته است)

بیت د: بار اولی به معنای «اسباب» و بار دومی به معنای «اجازه ورود به درگاه» در

نتیجه «جناس تام» ایجاد کرده است.

(جناس و انواع آن، ترکیبی)

۴۷- گزینه ۴

(مفسر فدایی)

بیت مذکور فاقد جناس تام است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «پیوسته» اولی به معنای «همیشه» و «پیوسته» دومی به معنای «به

یکدیگر متصل» در نتیجه «جناس تام» دارند.

گزینه «۲»: «قطع اولی» به معنای «طی کردن مسافت» و دومی به معنای «بریدن و

جدا کردن» است که همین امر «جناس تام» ایجاد نموده است.

گزینه «۳»: «آب» در مصراع اول به معنای «آبرو» و در مصراع دوم به معنای «مایعی

است شفاف، بی‌طعم و بی‌بو، مرکب از دو عنصر اکسیژن و هیدروژن» در باور قدما یکی

از چهار عنصر «آب، آتش، باد، خاک» محسوب می‌شده که همین امر «جناس تام»

ایجاد نموده است.

(جناس و انواع آن، صفحه ۹۷)

۴۸- گزینه ۳

(مفسر فدایی)

فاقد «جناس» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «تو» با «تا» جناس ناقص اختلافی دارند.

گزینه «۲»: «را» و «چرا» جناس ناقص افزایشی هستند.

گزینه «۴»: «دست» و «است» جناس ناقص اختلافی هستند.

(جناس و انواع آن، ترکیبی)

۴۹- گزینه ۴

(پرگل رحیمی)

ارزش جناس به موسیقی و آهنگی است که در کلام خلق می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: یکسانی دو واژه در تلفظ با معانی متفاوت، جناس همسان می‌سازد.

گزینه «۲»: ناهمسانی واژه‌ها در تعداد واج، جناس افزایشی می‌سازد.

گزینه «۳»: ناهمسانی واژه‌ها در مصوت‌های کوتاه، جناس حرکتی می‌سازد.

(جناس و انواع آن، ترکیبی)

۵۰- گزینه ۳

(پرگل رحیمی)

گاه دو واژه که هم ریشه هستند، تنها در یک حرف با هم اختلاف دارند که در این

حالت هم جناس دارند هم اشتقاق. در بیت گزینه «۳» نیز، دو واژه منظر و نظر با یک

دیگر هم جناس دارند هم اشتقاق. / «است و دست» جناس ناقص اختلافی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: امل و عمل جناس اختلافی دارند.

گزینه «۲»: ناچنس و جناس، با یکدیگر اشتقاق دارند.

گزینه «۴»: فضلا و فضول اشتقاق دارند.

(جناس و انواع آن، صفحه ۹۹)

سؤالات آشنا

۵۱- گزینه «۳»

قافیه بیت، دارای حروف الحاقی نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حکایت و شکایت: واژه‌های قافیه // ی: حرف الحاقی

گزینه «۲»: زرد و سرد: واژه‌های قافیه // ی: حرف الحاقی

گزینه «۴»: آموخت و دوخت: واژه‌های قافیه // ن: حروف الحاقی

(قافیه، صفحه ۹۱)

۵۲- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

الف) «مستان» در این بیت در هر مصراع، یک معنی جداگانه دارد؛ در مصراع نخست به معنای «مست‌ها» و در مصراع دوم به معنای «تغیر» آمده است.

پ) «یم» ردیف نیست و جزء حروف الحاقی قافیه به شمار می‌رود.

ث) «جوی» در هر یک از مصراع‌های این بیت در معناهای متفاوتی آمده است؛ در مصراع نخست به معنای «جوینده» و در مصراع دوم به معنای «جوی آب» آمده است.

(قافیه، صفحه ۸۹)

۵۳- گزینه «۲»

(کتاب جامع)

«ای دوست» ردیف و قافیه این بیت «جهان و جان» است که حروف قافیه بر اساس الگوی «مصوت + صامت» است.

(قافیه، صفحه ۹۰)

۵۴- گزینه «۲»

(کتاب جامع)

دل و گل = کلمات قافیه: ل و ل به دلیل تفاوت در مصوت و نداشتن حرف الحاقی، قافیه صحیح نمی‌سازند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نادان‌ترست و درست = ر + س (ردیف)

گزینه «۳»: معنی و دعوی = ی

گزینه «۴»: راهزن و پیرهن = ن

(قافیه، صفحه ۹۰)

۵۵- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

کار و زار: واژه‌های قافیه / م: حروف الحاقی / کرد: ردیف

(قافیه، صفحه ۹۱)

۵۶- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

الف) قافیه دوم: حاصل و باطل / قافیه اصلی: خرد؛ خرد

پ) قافیه دوم: در، بر / قافیه اصلی: برش، سرش

ث) قافیه دوم: در، بر / قافیه اصلی: دعا، سما

تشریح سایر ابیات:

ب) قافیه ۱: گر، بدتر

ت) پرده و خرقة با هم قافیه نمی‌شوند. / قافیه ۱: برانداخته، درانداخته

(قافیه، صفحه ۹۱)

۵۷- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

«طومار» در هر دو مصراع معنی یکسانی دارد و دو بار تکرار شده است و جناس همسان نساخته است. (طومار: نامه، کتاب، دفتر، نوشته دراز، لوله کاغذ)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: میری: امیر و پادشاه هستی / میری (همی میری): می میری، از دنیا می روی

گزینه «۲»: دوش: شانه، کتف، کول / دوش: شب گذشته

گزینه «۳»: چنگ: نام سازی مشهور، نوعی ساز سیمی / چنگ: پنجه و مجموعه انگشتان، دست

(بناس و انواع آن، صفحه ۹۷)

۵۸- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

جناس‌های موجود در بیت: غم و دم / در و دم / ساخته و سوخته / تب و تاب

جناس‌های موجود در سایر ابیات:

گزینه «۱»: چشمه و چشم / تاب و آب

گزینه «۲»: میر و پیر / نهد و دهد / بند و پند

گزینه «۳»: دل و گل / یار و خار

(بناس و انواع آن، صفحه ۹۸)

۵۹- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

در بیت گزینه «۴» فقط جناس ناهمسان (هستی و مستی) وجود دارد.

انواع جناس در گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ها	جناس همسان	جناس ناهمسان
گزینه «۱»:	سر - سر (نوک)	بر - سر
گزینه «۲»:	باز - باز	باز - بال
گزینه «۳»:	«مدام» در مصراع اول (شراب) / «مدام» در مصراع دوم (همیشگی)	دام و مدام

(بناس و انواع آن، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۶۰- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

جناس ناهمسان افزایشی: جود و سجود

جناس ناهمسان اختلافی: سجود و وجود

جناس در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: جناس ناهمسان اختلافی: بازار و بیزار / دادار و دیدار

گزینه «۲»: جناس ناهمسان اختلافی: چمن و سمن

گزینه «۴»: جناس ناهمسان افزایشی: کان و مکان

(بناس و انواع آن، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۶۱- گزینه ۲»

(علی محمد کریمی)

در دوره هخامنشیان شبکه وسیعی از جاده‌ها ساخته شد که مراکز اصلی حکومت را به یکدیگر و همچنین به کشورهای همسایه وصل می‌کرد. مهم‌ترین آن‌ها جاده شاهی بود که به فرمان داریوش بزرگ احداث شد. این جاده به طول بیش از ۲۴۰۰ کیلومتر، شوش، یکی از پایتخت‌های هخامنشی را به شهر سارد در آسیای صغیر متصل می‌کرد.

(اقتصاد و معیشت، صفحه ۱۲۰)

۶۲- گزینه ۱»

(علی محمد کریمی)

پیمانانه یا کیل در زندگی اقتصادی دوران هخامنشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود، چون در آن روزگار میزان و مقدار مواد خوراکی را به جای وزن کردن، با پیمانانه تعیین می‌کردند.

(اقتصاد و معیشت، صفحه ۱۲۴)

۶۳- گزینه ۴»

(علی محمد کریمی)

در زمان اشکانیان، ابریشم چین و ادویه هندوستان مشتریان زیادی در قلمرو روم داشت.

(اقتصاد و معیشت، صفحه ۱۲۶)

۶۴- گزینه ۳»

(شبیبه مبین)

مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که امشاسپندان یا جاودانان مقدس خوانده می‌شوند، اهوره مزدا را در امر آفرینش و اداره امور جهان یاری می‌کنند.

(دین و اعتقادات، صفحه‌های ۱۲۸ و ۱۲۹)

۶۵- گزینه ۴»

(مدرسه صفاری)

در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه، شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. همچنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف شد.

(دین و اعتقادات، صفحه ۱۳۴)

۶۶- گزینه ۳»

(مدرسه صفاری)

در زمان بهرام یکم، مانی به زندان افتاد و اندکی بعد اعدام شد. پیروان او نیز که تحت تعقیب و شکنجه قرار گرفته بودند، به مناطق مرزی امپراتوری ساسانی و یا سرزمین‌های دیگر گریختند.

(دین و اعتقادات، صفحه ۱۳۵)

۶۷- گزینه ۴»

(علی محمد کریمی)

زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت و به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد.

(زبان، علم و آموزش، صفحه ۱۳۶)

۶۸- گزینه ۱»

(مدرسه صفاری)

اوستایی، زبانی بوده که مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند. کتاب دینی زرتشتیان، اوستا، به این زبان نوشته شده است. از این زبان جز کتاب اوستا و آثار مربوط به آن، اثر دیگری برجای نمانده است.

(زبان، علم و آموزش، صفحه ۱۳۸)

۶۹- گزینه ۳»

(علی محمد کریمی)

در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند.

(زبان، علم و آموزش، صفحه ۱۳۸)

۷۰- گزینه ۲»

(مدرسه صفاری)

در دانشگاه جندی شاپور، دانش‌های مختلفی مانند پزشکی، فلسفه، نجوم و الهیات تدریس می‌شد، اما پزشکی بیش از سایر رشته‌ها رونق و پیشرفت داشت.

(زبان، علم و آموزش، صفحه ۱۴۲)

جغرافیای ایران

۷۱- گزینه «۴»

(علی، ممد کریمی)

شطرنجی: سلماس

شعاعی: همدان

خطی: بوشهر

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه ۸۳)

۷۲- گزینه «۲»

(مبیه مبی)

به ترتیب شهرهای اصفهان، سرعین و شیراز، دارای وضع جغرافیایی صنعتی، تفریحی و تاریخی هستند.

(سکونتگاه‌های ایران، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۷۳- گزینه «۴»

(علی، ممد کریمی)

با اینکه فعالیت‌های زراعی در کشورمان بسیار گوناگون است، محدودیت در منابع آب و خاک، بهره‌وری کم، وجود آفات و خسارات طبیعی، نوسانات آب و هوایی، بی‌ثباتی در قیمت محصولات و... از جمله مشکلات تولیدات زراعی در کشور است که باعث شده است کشورمان در تأمین برخی محصولات زراعی به واردات وابسته باشد.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۸۹)

۷۴- گزینه «۳»

(علی، ممد کریمی)

پراکندگی تولید سالانه میوه در کشور:

انگور: آذربایجان غربی، فارس، همدان، خراسان رضوی، قزوین

انار: فارس، مرکزی، خراسان رضوی، یزد

پسته: کرمان، خراسان رضوی، یزد، فارس، سمنان

سیب درختی: آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، تهران، فارس، اصفهان

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۰)

۷۵- گزینه «۴»

(مبیه مبی)

یکی از تولیدکنندگان محصولات دامی، عشایر غیور و زحمت‌کش هستند، هر چند جمعیت عشایری کمتر از ۲٪ از جمعیت کشور است، آنان ۲۵٪ واحد دامی و ۲۰٪ از تولید پروتئین مربوط به دام کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۲)

۷۶- گزینه «۳»

(علی، ممد کریمی)

صنایع مربوط به فلزات اساسی، از جمله صنایع ماشینی است که شامل صنعت فولاد، آلومینیوم، مس، سرب و روی می‌شود.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۳)

۷۷- گزینه «۱»

(مدرته صفاری)

محصولات دفاعی ایران از نظر کیفیت در صدر سلاح‌های جهان قرار داشته و ضامن استقلال، خودکفایی و امنیت کشور هستند.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۴)

۷۸- گزینه «۲»

(مدرته صفاری)

استان‌های یزد، کرمان و اصفهان بیش‌ترین شاغلان بخش معدن کشور را دارند. نواحی شرقی و مرکزی ایران از نظر ذخایر و مواد اولیه غنی هستند، ولی به دلیل اینکه به صورت محدود مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده‌اند.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۵)

۷۹- گزینه «۳»

(مدرته صفاری)

دولت‌ها برای تربیت انسان‌های سالم و رشد یافته، هزینه بسیاری صرف می‌کنند، اما اطمینان دارند اثربخشی و بازدهی آن در درازمدت به دست خواهد آمد.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۷)

۸۰- گزینه «۱»

(مدرته صفاری)

موقعیت ریاضی کشور ایران و گستردگی آن در عرض جغرافیایی باعث تنوع اقلیمی و چشم‌اندازهای طبیعی شده است.

(توان‌های اقتصادی ایران، صفحه ۹۸)

جامعه‌شناسی (۱)

۸۱- گزینه «۳»

(بهر روز یعنی)

قدرت اجتماعی هنگامی پیدا می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و اراده و کار ارادی آنان را به خدمت بگیرد.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه ۱۱۷)

۸۲- گزینه «۱»

(بهر روز یعنی)

قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به‌صورت رسمی پذیرفته شده باشد، اقتدار نامیده می‌شود.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه ۱۱۹)

۸۳- گزینه «۴»

(سیرمهمر مدنی‌دینانی)

- در یک جهان اجتماعی، نظام سیاسی نمی‌تواند مستقل از نظام‌های دیگر مانند نظام فرهنگی، اقتصادی و ... باشد؛ بلکه در تعامل با آن‌ها قرار می‌گیرد.

- هر جهان اجتماعی به تناسب هویت و فرهنگ خود، آرمان‌ها و ارزش‌های ویژه‌ای دارد که با نظام سیاسی آن‌ها را به‌دست می‌آورد.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه ۱۲۰)

۸۴- گزینه «۳»

(هیبیه مهبی)

مقبولیت در جایی است که قدرت بدون اکراه و بلکه با رضایت باشد؛ اما مشروعیت قدرت به این معناست که قدرت براساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه ۱۲۰)

۸۵- گزینه «۲»

(فروغ نهمی تیموریان)

درون‌زایی در عین برون‌گرایی؛ به اقتصادی اشاره دارد که بر تولید داخلی خود متکی است ولی صرفاً برای خود تولید نمی‌کند؛ بلکه آن‌را به‌صورتی متعادل با سایر کشورها مبادله می‌کند.

(هویت ایرانی (۴)، صفحه ۱۳۴)

۸۶- گزینه «۳»

(فروغ نهمی تیموریان)

هجوم اقتصادی به ایران تاریخی طولانی دارد. در دوران قاجار: استعمار گران غربی تلاش کردند امتیازاتی از ایران بگیرند، مثل امتیاز رویتر و رژی در دوران پهلوی: از طریق تاراج نفت، فروش جنگ افزار و کالاهای مصرفی و صنایع مونتاز و تخریب بنیان‌های تولید ملی، به‌ویژه روح خودباوری به اقتصاد ایران ضربه زدند.

(هویت ایرانی (۴)، صفحه ۱۳۳)

۸۷- گزینه «۲»

(آزاده میرزایی)

(الف) نظام فرهنگی، عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند.

(ب) جهان اجتماعی با پذیرش یک نظام سیاسی خاص، هویت سیاسی پیدا می‌کند.

(پ) از نظر فارابی، حقیقت با کمک عقل و وحی شناخته می‌شود.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۸۸- گزینه «۴»

(آزاده میرزایی)

(الف) ارسطو، حکومتی که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند، جمهوری (پولیتی) نامید.

(ب) ارسطو، حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته‌های آن‌ها باشد، دموکراسی نامید.

(هویت ایرانی (۳)، صفحه ۱۲۲)

۸۹- گزینه «۱»

(هیبیه مهبی)

افزایش جمعیت به منزله گسترش فرهنگ و معانی آن و کاهش آن به منزله محدود شدن گستره فرهنگ و معانی است و می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد. از این‌رو تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

روند بسط فرهنگ را به خوبی می‌توان در گسترش معانی و ارزش‌های خانواده مشاهده کرد.

اجرای طرح‌های توسعه‌طلبانه رژیم اشغال‌گر قدس و تلاش برای تغییر ترکیب جمعیتی سرزمین‌های اشغالی از جمله اقدامات این رژیم، برای حذف فیزیکی یک قوم، گروه مذهبی یا بومی است.

(هویت ایرانی (۴)، صفحه‌های ۱۲۷ و ۱۳۰)

۹۰- گزینه «۲»

(هیبیه مهبی)

ایران اسلامی، آرمان بازسازی هویت اقتصادی خود را با اجرای قانون اساسی و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تعقیب می‌کند.

(هویت ایرانی (۴)، صفحه ۱۳۴)

منطق

۹۱- گزینه «۳»

(نیمه پواهری)

قضیه شرطی یا به اتصال و پیوستگی (التزام) دو نسبت حکم می‌کند یا به انفصال و جدایی دو نسبت.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اگر قضیه شرطی را تجزیه کنیم و ادات شرط را حذف کنیم، دو قضیه حملی باقی می‌ماند. با این حال توجه کنید که قضیه شرطی خود در کل یک قضیه محسوب می‌شود نه دو قضیه.

گزینه «۲»: قضایای حملی و شرطی را می‌توان به همدیگر تبدیل کرد و آن‌ها را طور دیگری بیان کرد. مثلاً: اگر باران ببارد زمین خیس می‌شود = زمین هنگام هوای بارانی خیس است.

اما توجه کنید که قضیه حملی حملی است و شرطی شرطی. تبدیل کردن و تغییر این قضایا نوع آن‌ها را تغییر می‌دهد.

گزینه «۴»: فرق قضیه شرطی با حملی در این است که حکم آن مطلق نیست و مشروط است.

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه ۸۵)

۹۲- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسی)

درست نیست اگر گفته شود قضیه شرطی مرکب از دو قضیه است، بلکه مقدم و تالی بر روی هم یک قضیه را تشکیل می‌دهند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تنها در صورت متعدد بودن تالی، قضیه شرطی نیز متعدد خواهد بود، یا به عبارت دیگر به تعداد تالی قضیه شرطی وجود دارد.

گزینه «۲»: نام‌های دیگر مقدم: شرط، ملزوم - نام‌های دیگر تالی: مشروط، لازم، جزای شرط

گزینه «۳»: در قضیه حملی حکم می‌کنیم که موضوع همان محمول است؛ در قضیه شرطی حکم نمی‌شود که مقدم همان تالی است، بلکه حکم می‌شود که مقدم مستلزم تالی است.

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۹۳- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

مقدم دارای معنای «اگر» و تالی دارای معنای «آنگاه» است و لزوماً قرار نیست که چنین الفاظی در ابتدای آن‌ها بیان شوند.

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۹۴- گزینه «۴»

(مهسا عفتی)

اگر در یک قضیه شرطی منفصل، صدق دو طرف با هم ناممکن باشد، این قضیه مانعة‌الرفع نیست و می‌تواند مانعة‌الجمع یا منفصل حقیقی باشد. اما در مورد امکان کذب دو طرف چیزی گفته نشده است، بنابراین نمی‌توان گفت ضرورتاً کذب دو طرف ممکن است (رد گزینه ۱) یا اینکه ضرورتاً کذب دو طرف محال است (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۹)

۹۵- گزینه «۳»

(فرهار علی‌نژاد)

قضیه منفصل حقیقی شبیه رابطه تناقض از احکام قضایا است. در گزینه «۳» می‌بینیم که اگر حروف صدادار باشند بی‌صدا نیستند؛ مانند «الف»؛ و اگر بی‌صدا باشند دیگر صدادار نیستند مانند: «ب»

تحلیل سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اصلاً انفصال برقرار نیست. چون هم صدق دو طرف و هم کذب دو طرف ممکن است.

گزینه «۲»: منفصل مانعة‌الجمع

آب می‌تواند ولرم نیز باشد.

گزینه «۴»: منفصل مانعة‌الرفع

قورباغه می‌تواند هم در آب زندگی کند هم در خشکی.

قضایای مانعة‌الرفع در صدق و کذب مشابه تداخل تحت تضاد و قضایای مانعة‌الجمع در صدق و کذب مشابه تضاد هستند.

(قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۹۶- گزینه «۱»

(نیمه پواهری)

فرد با نسبت دادن لفظ فرهیخته و فهمیده به مردم سعی دارد آن‌ها را با خود همراه و موافق سازد، در اینجا مغالطه تله‌گذاری رخ داده است. همچنین در مقابل با نامیدن طرف مقابل به عنوان فردی متعصب و بدبین سعی دارد که مخالفان خود را صرفاً با بیان این القاب باطل نشان بدهد، پس مغالطه مسموم کردن چاه رخ داده است. استفاده از الفاظ «فرهیخته و متعصبانه» با بار ارزشی متقابل و غیرخنثی در معنی و تأثیرگذاری سخن فرد نقش مهمی دارد که مغالطه بار ارزشی کلمات محسوب می‌شود. اما در این عبارت با مغالطه توسل به احساسات مواجه نیستیم.

(سنشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۱۰)

۹۷- گزینه «۲»

(مهسا عفتی)

الف) در این عبارت، بدون ذکر دلیل، تنها ویژگی‌های ناشایست و نامناسبی را به یک نظریه یا پیروان آن نسبت داده‌اند، بنابراین دارای مغالطه مسموم کردن چاه است.

ب) در این عبارت، بدون ذکر دلایل معتبر، احساس «ترس» در مردم مورد توجه و استفاده قرار گرفته است.

ج) عبارت «تا ابد» به‌طور واضح دارای بزرگ‌نمایی است.

(سنشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۱۱)

۹۸- گزینه «۳»

(فرهاد علی‌نژاد)

جمله رثوف به اصغر حاوی مغالطه مسموم کردن چاه است، زیرا بدون ذکر دلیل ویژگی‌های ناپسند را به یک نظریه یا معتقدان آن نسبت می‌دهد. جمله اصغر به رثوف حاوی مغالطه کوچک‌نمایی است، زیرا این‌طور نیست که رثوف هیچ فیلم خوبی در تمام عمرش ندیده باشد.

(سنشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۱۱)

۹۹- گزینه «۴»

(مهسا عفتی)

در مورد «الف» فروشنده با تمجید و تطمیع سعی در تأثیرگذاری در فرد برای خرید لباس دارد.

در مورد «ب» هدف از استفاده این مغالطه آن است که کسی جرأت نکند یک عقیده خاص را بپذیرد.

در مورد «ج» نیز با تهدید و ایجاد ترس فرد سعی در اقناع فرد برای شرکت در کلاس کنکور را دارد.

(سنشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۱۱)

۱۰۰- گزینه «۱»

(نیمه پواهری)

فرد با نسبت دادن وجود گسترده تقلب به آزمون سراسری با توسل به مغالطه مسموم کردن چاه سعی دارد اعتبار آن را زیر سؤال ببرد. همچنین از یک مورد جزئی نتیجه می‌گیرد که کنکور به هیچ‌وجه رنگی از عدالت به خود ندیده و با این سخن مرتکب مغالطه بزرگ‌نمایی می‌شود. در پایان با اشاره به لزوم دفاع از حقوق دانش-آموزان از مغالطه توسل به احساسات بهره می‌گیرد و عواطف و احساسات این قشر را به نفع رویکرد خود برمی‌انگیزاند. اما در این عبارت مغالطه تله‌گذاری نمی‌بینیم.

(سنشگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۱۱)